

Ratkaisukeskeiset menetelmät ja konsultaatio erityisopettajan työssä 4 op

KT Marita Neitola, Turun yliopisto

Brahea Pitoa ja vetoa veon työhön-hanke 14.9.23

Pitoa ja vetoa: Ratkaisukeskeiset menetelmät

Matkustajat bussissa

- https://oivamieli.fi/matkustajat_bussissa.php
- Mikä estää sinua elämästä arvojesi mukaista elämää tässä hetkessä?
- Ovatko esteet todellisia vai vain ajatuksia?

Pitoa ja vetoa: Ratkaisukeskeiset menetelmät

Pysähdytään heti aluksi miettimään...

► Millainen erityisopettaja olen....

- ▶ Mihin erityisopetus on varhaiskasvatyüksikössäni/-yksiköissäni painottunut?
- ▶ Miten käytän työaikaani?
- ▶ Mistä luopuisin, jos jostakin työtehtävästä olisi luovuttava?
- ▶ Saavatko erityisopetusta/tukea ne lapset, jotka sitä tarvitsevat?
- ▶ Mitkä ovat vahvuuteni erityisopettajana?
- ▶ Miten haluan itseäni kehittää?
- ▶ Mitkä asiat työssäni tyydyttävät minua eniten?
- ▶ Mitkä asiat työssäni uuvuttavat minua eniten?
- ▶ Tyydyttääkö työni minua?
- ▶ Miten haluaisin kehittää alueeni/yksikköni erityisopetusta ja tukea sekä moniammatillista/-alaista yhteistyötä?

Pitöa ja vetoa: Ratkaisukeskeiset menetelmät

Ammatillinen identiteetti

- ▶ Elämänhistoriaan perustuva käsitys itsestä ammatillisena toimijana (Eteläpelto & Vähäsantanen 2006)
  - Millaiseksi ymmärtää itsensä suhteessa työhön ja ammatillisuuteen
  - Millaiseksi työssään ja ammatissaan haluaa tulla
  - Mihin kokee kuuluvansa ja samastuvansa
  - Mikä on tärkeää
  - Mihin sitoutuu työssään ja ammatissaan
  - Työtä koskevat arvot, eettiset ulottuvuudet, tavoitteet, uskomukset (mm. Beijaard et al., 2004)
- ▶ Ei ole pysyvä, vaan jatkuvasti muuttuva, aktiivinen prosessi professional identity
  - Siihen vaikuttavat oma oppimisen historia, ensikokemukset ja uskomukset sekä oma persoonallisuus, ammattiympäristöt, opettajan tietämys, taidot ja koulutusta koskevat asenteet sekä kollegat (Beauchamp & Thomas, 2009; Beijaard et al., 2004; Cooper & Olson, 1996; Flores & Day, 2006; Hong, 2010; Olsen, 2010, 2011; Schepens, Aelterman, & Vlerick, 2009)
- ▶ Ammatillisen identiteetin kehittämiseksi aloittelevien opettajien tulee tietoisesti omistautua oman ammatillisen identiteetin muodostamiseen, ensisijaisesti opettajankouluttajien, mentoreiden ja opiskelijakollegoiden kanssa ja tukemana (Pearce & Morrison, 2011)

Pitöa ja vetoa: Ratkaisukeskeiset menetelmät

Saara reflektoi...

- Saara on varhaiskasvatuksen opettaja. Saaran tavoitteena on harjoitella lasten kanssa a-äänneen havaitsemista sanoissa. Saara lausuu eri sanoja ja kehottaa lapsia kuuntelemaan, kuuluuko sanassa a. Osa lapsista viittaa innostuneesti ja löytää a-äänneitä. Vähitellen kuitenkin muutama lapsi ei kykene keskittymään tehtävään vaan kiemurtelee paikallaan ja alkaa jutella keskenään. Lapset jatkavat keskinäistä toimintaansa, vaikka Saara koettaa ohjata heitä takaisin tehtävän pariin kysymällä jokaiselta lapselta erikseen sanoja. ”Vesa, kuuntelepa, kuuluuko sanassa Vesa a-äänne jossakin kohdassa?” Vesa vastaa: ”En tiedä, emmä jaksa enää .”
- Saarassa herää harmistus ja komentaa lapsia tiukasti. ” Nyt me tehdään tämä harjoitus ja teidän tulee nyt istua hiljaa.” Vähitellen rauhattomuus leviää ryhmässä ja Saara päättää lähteä lasten kassa ulos.
- Opetustilanteen jälkeen Saara miettii, mitä hän olisi voinut tehdä toisin, jotta opetustilanne olisi ollut onnistuneempi. Hän ajattelee, että seuraavalla kerralla hänen pitäisi olla tiukempi ja palauttaa lapset ”järjestykseen” nopeammin.

Millaisia ajatuksia Saaran reflektointi sinussa herättää?
Jos haluaisit rohkaista häntä tarkastelemaan reflektiotaan syvällisemmin, mitä kysymyksiä hänelle esittäisit?

Pitää ja vetoa: Ratkaisukeskeiset menetelmät

Kaikki reflektointi ei ole tehokasta...

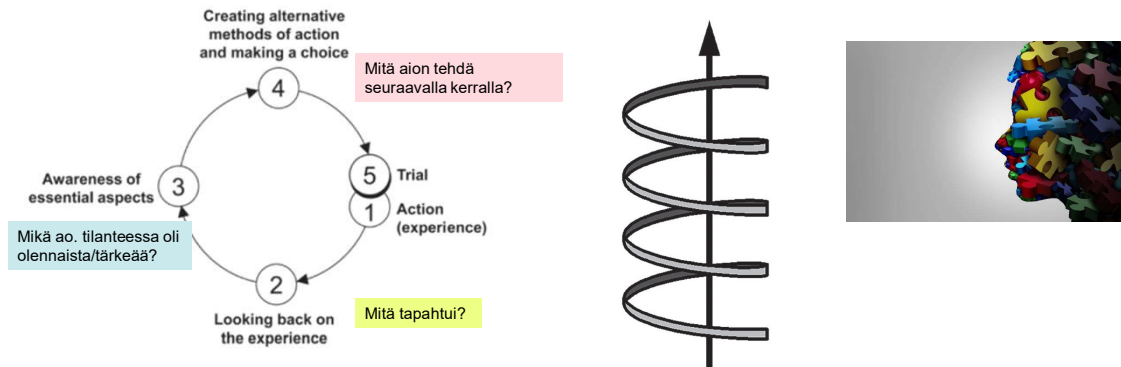

Negatiivisuus-harha – putkinäkö!
Vahvuusperustainen reflektio

Pitää ja vetoa: Ratkaisukeskeiset menetelmät

Alact –reflektiomalli (Korthagen & Nuijten 2022)

Pitua ja vetoa: Ratkaisukeskeiset menetelmät

Mitä reflektio meille opettaa?

- “Good teachers are reflective professionals who know what they are doing and why.”
  - Reflektio auttaa pysymään selvillä omista toimintatavoista
- Auttaa tiedostamaan kollegiaalisen tuen merkityksen (personal exchange)
  - Hyvien käytänteiden jakaminen, “parastaminen”
- Auttaa tukemaan oppijoiden reflektiota

Pitua ja vetoa: Ratkaisukeskeiset menetelmät

Seuraavaan kertaan!